

STANOVISKO ODBORNÍKŮ

Světová věda poskytuje objektivní data o následcích institucionální péče o děti v raném věku.

Institucionální péče, i za největší snahy a nejlepších okolností poskytuje nedostatečnou péči a není očekávaným prostředím pro malé dítě. Shodným rysem různých institucí je, že o děti pečují větší počet střídajících se profesionálů, kteří mají na starosti v jedné chvíli příliš velký počet malých dětí. Vědecké studie ukazují, že tyto děti mají zvýšený rizikový faktor pro potíže v oblasti duševního zdraví v dalším životě (Bos, et al., 2011; M. R. Gunnar, et al., 2000; Gunnar & van Dulmen, 2007; Nelson, Furtado, Fox, & Zeanah, 2009; Rutter, 1998; Rutter & O'Connor, 2004; Tottenham, 2012b; Zeanah, et al., 2009, Tottenham, 2014).

Absence primárního pečovatele v raném věku v podobě institucionální péče ovlivňuje negativně děti v době umístění, ale v závislosti na délce umístění také dlouho po tom, co byly děti přijaty do rodiny a vyrůstají v rodinném prostředí (Gunnar & Reid, 2019).

Děti, které zažily institucionální péči v raném věku, oproti dětem, které vyrostly v rodině:

- Mají častěji problémy s ovládním a řízením svého chování, hůře regulují své emoce a jsou úzkostnější, mívají zvětšené a hyperaktivní amygdaly (Tottenham et al., 2010).
- Mají častěji odlišné výsledky vyšetření EEG, projevují potíže s pozorností a problémy s chováním na venek (Marshall et al. 2004, Tarullo et al. 2011).
- Pokud byly adoptovány až po 6. měsíci života, projevují častěji psychopatologické tendence jako úzkost, depresivitu a snížené sebeovládání, afektivní reaktivitu a emoční dysregulaci (Sonuga-Barke et al. 2017).
- Neměly možnost si vytvořit stabilní a pokračující vztahy s lidmi. Mají častěji potíže navázat zdravý blízký (attachmentový) vztah s rodiči a respektovat je jako autoritu (van IJzendoorn, 2011).
- Mají častěji obtíže v navazování zdravých vztahů s vrstevníky. To hraje výraznou roli v sociálním fungování a zvyšuje riziko depresivity a problémů v dospívání (Pitula et al. 2014).

Tyto a další vědecké poznatky poukazují na vysoké riziko vážného poškození zdravého vývoje malých dětí, které prošly institucionální péčí. Musí být respektovány a využity pro vytváření vědecky podloženého systému péče o malé děti. S vědomím možných vážných následků institucionální péče pro malé děti žádáme, aby byla ukončena praxe umisťování malých dětí do péče institucí.

My níže podepsaní proto podporujeme novelu české legislativy, která stanoví věkový limit pro umisťování kojenců a malých dětí do institucionální péče. Podporujeme také transformaci stávajících kojeneckých ústavů ve specializovaná komplexní odborná ambulantní centra pro péči o malé děti.

Stanovisko podpořilo k 15. 6. 2021 33 českých odborníků v oblasti dětského lékařství, psychiatrie, psychologie, pedagogiky a neurovědy:

1. Prof. MUDr. Jiří Horáček, Ph.D., Přednosta Kliniky psychiatrie a lékařské psychologie LF UK a NUDZ
2. Mgr. Michael Vančura, klinický psycholog, psychoterapeut
3. MUDr. Milena Černá, lékařka, předsedkyně Výboru dobré vůle – Nadace Olgy Havlové
4. MUDr. Tomáš Vykypěl, lékař
5. MUDr. Jiří Fremuth, dětský lékař
6. PhDr. Jan Soukup, Ph.D. klinický psycholog a psychoterapeut
7. MUDr. Filip Tylš, Ph.D., psychiatr, psychoterapeut, neurovědec
8. Mgr. Ing. Martina Porkertová, psycholožka
9. PaedDr. Martin Deniger, speciální pedagog, zástupce ředitele DGÚ
10. PhDr. Petra Winnette, Ph.D., pedagožka, psychoterapeutka, specialista na raný vývoj, vědec
11. Mgr. Michal Petr, psycholog a psychoterapeut
12. PhDr. Kateřina Jírů, psycholožka
13. Mgr. Václav Lebduška, speciální pedagog, ředitel DD se školou
14. Mgr. Daniela Lebdušková, speciální pedagog, etoped
15. Mgr. Lenka Pivodová, Ph.D., dětská psycholožka a terapeutka
16. Mgr. Barbora Mlázovská, psycholožka
17. Mgr. Petr Růžička, klinický psycholog, psychoterapeut, vysokoškolský učitel
18. PhDr. Zora Vančurová, psycholog
19. PhDr. Irena Landová, psycholožka a terapeutka
20. PhDr. Miluše Lišková, speciální pedagog, psycholog
21. Mgr. Katarína Gromošová, psycholog
22. Mgr. Michaela Lukavská, psycholog
23. Mgr. Dominika Skalická, psycholožka
24. PaedDr. Ludmila Burdová, speciální pedagog
25. Mgr. Eva Jarková, psycholožka
26. Mgr. Dominika Kociánová, psycholožka a rodinná terapeutka
27. PhDr. Markéta Zimová, pedagog
28. Mgr. et Bc. Iva Vančová, speciální pedagog
29. Mgr. Ivana Petřeková, psycholog, manželský a rodinný poradce
30. Mgr. et Mgr. Ria Černá, psycholožka
31. Mgr. Milan Tělupil, psycholog
32. Mgr. Iva Klímová, psycholog
33. Mgr. Jana Češková, pedagog, zástupkyně ZŠ Dr. E. Beneše